

a dostala-li na nájemném 600 Kč měsíčně, nelze jí polovici tohoto příjmu odpočítati ve prospěch žalovaných od částky, jež jí smrtí manžela ušla. Žalobkyni ušlo, co jí manžel dával na výživu, ošacení a z výtěžků své obchodní výdělečné činnosti. S tím není v souvislosti částka, kterou žalobkyně dostává jako nájemné z obchodu, neboť toto nájemné plyne z jiného pramene, než z obchodní výdělečné činnosti zemřelého manžela. Tím méně jest odůvodněno odpočítati jí 200 Kč na větší výdaje s režii domácnosti, neboť odpočet 200 Kč měsíčně nemá nic společného s částkou 1.500 Kč, kterou dával žalobkyni její manžel jen na výživu obou manželů.

### Čís. 15001.

**Vládní nařízení ze dne 29. dubna 1935 čís. 89/35 Sb. z. a n. nevychází z rámce zmocnění čl. I. zák. ze dne 21. června 1934 čís. 109 Sb. z. a n.**

**Po dobu účinnosti tohoto vládního nařízení nemůže býti jednotlivou smlouvou ujednán nižší plat (mzda) než ve smlouvě hromadné.**

**Zákaz vyslovený v § 4 cit. vl. nař. nevztahuje se na individuální služební poměry, založené platně již před jeho účinností.**

(Rozh. ze dne 27. února 1936, Rv II 951/35.)

Žalobkyně byla zaměstnána u žalované jako úřednice od 1. května 1934 do 30. září 1935 podle smlouvy ze dne 31. května 1934, kterou byl ujednán plat 400 Kč měsíčně a roční remunerace v částce 400 Kč, splatná vždy 15. prosince. Smlouva tato nebyla ujednána v dohodě s výborem Pomocnické hromady příslušníků Obchodního gremia v B., jehož je žalovaná členem. Mezi Obchodním gremiem v B. a Pomocnickou hromadou, jejímž členem je žalobkyně, byla sjednána platová úmluva dle § 114 b) živn. ř., schválená výnosem zemského úřadu v B. ze dne 28. června 1929, která dosud platí. Podle této úmluvy má žalobkyně dle svého přednesu hledíc k vlád. nař. čís. 89/35 Sb. z. a n. od 1. května 1935 nárok na plat 800 Kč měsíčně s novoročním tomu odpovídajícím a žádá doplatek za dobu od 1. května do 30. září 1935, čili za 5 měsíců po 400 Kč, t. j. 2.000 Kč a rozdíl v novoročním za tu dobu jí příslušejícím a skutečně vyplaceným v částce 165 Kč a navrhla odsouzení žalované strany k zaplacení částky 2.165 Kč. Proti žalobě namítla žalovaná, že platová úmluva, již se žalobkyně dovolává, na služební poměr mezi stranami neplatila proto, že dne 31. května 1934 byla ujednána podle zákona přípustná a platná smlouva individuální, odchylná od platové úmluvy. Vl. nař. čís. 89/35 nemá zpětné působnosti a nevztahuje se na úmluvy učiněné před nabytím účinnosti a nevztahuje se tudíž na smlouvu mezi stranami dříve uzavřenou. Jím nebyly dosavadní individuální smlouvy prohlášeny za neplatné či zrušené a podle § 5 obč. zák. nemohlo ono mítí vlivu na onu smlouvu a na práva žalovanou stranou z ní nuabytá. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

### D ů v o d y:

Dovolání právem vytýká mylnost názoru odvolacího soudu, že soudu nepřísluší zkoumati platnost vládního nařízení ze dne 29. dubna 1935 č. 89/35 Sb. z. a n. Toto vládní nařízení bylo vydáno na základě zákona ze dne 21. června 1934 č. 109 Sb. z. a n., kterým se mění zákony o mimořádné moci nařizovací ze dne 9. června 1933 č. 95 a ze dne 15. listopadu 1933 č. 206 Sb. z. a n. Článkem I. zákona č. 109/34 Sb. z. a n. byla vláda zmocněna, aby po dobu mimořádných hospodářských poměrů domácích i zahraničních upravovala celní sazebník a činila opatření k odvrácení nebo ke zmírnění škod a poruch hospodářského života, zejména přiměřenou úpravou poměrů cenových a výrobních, oběhu, spotřeby a úvěru. Opatření podle odst. 1 lze učiniti i tehdy, když by jinak bylo třeba zákona, nelze však jimi měniti zákonnou úpravu měny a ukládati nebo zvyšovati daně. Z podstaty těchto zákonů jako zmocňovacích vyplývá, že vládní nařízení, vydaná na jejich základě, platí jen mocí těchto zákonů a jen pokud jsou vydána v rámci těchto zákony vytčeném. Soudy jsou oprávněny podle § 102 ústavní listiny přezkoumati kromě formálních náležitostí platnost takových nařízení i z naznačeného hlediska, t. j. zda vydaná vládní nařízení vyhovují těmto předpokladům. Vládním nařízením ze dne 29. dubna 1935 č. 89/35 Sb. z. a n., kterým se prodlužuje platnost hromadných smluv pracovních, bylo v § 1 ustanoveno, že hromadné smlouvy pracovní, pokud upravují otázky mzdové (platové), ujednané mezi jedním nebo několika zaměstnavateli, nebo jejich jednou nebo několika odborovými organisacemi (korporacemi) zaměstnanců, platné v den účinnosti tohoto nařízení, nemohou býti vypovězeny ani jinak zaniknouti do 31. března 1936. Posuzuje-li se otázka, zda dotčené vládní nařízení č. 89/35 bylo vydáno v rámci zmocnění čl. I. zák. č. 109/34 Sb. z. a n., třeba přihlédnouti k tomu, že hlavní myšlenka čl. I. tohoto zmocňovacího zákona jest odstranění škod a poruch hospodářského života a že v dalším jsou příkladmo uvedeny obory hospodářství, v nichž tato opatření lze učiniti. Otázka mezd a její autoritativní úprava má zřejmě důležitý význam pro zajištění klidného vývoje ve výrobních poměrech, ježto může jednak čeliti bojům sociálním mezi zaměstnanci a zaměstnavateli (stávkám nebo výlukám), jednak předejiti vzájemným konkurenčním bojům mezi jednotlivými zaměstnavateli. Z toho plyne, že vládní nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., sledující účel předejiti poruchám pocházejícím z bojů sociálních a konkurenčních, bylo vydáno v rámci zmocnění čl. I. zák. č. 109/34 Sb. z. a n. a jest tedy platné. Pokud vytýká dovolatel, že vládní nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. není podepsáno jedním ministrem, stačí poukázat k tomu, že podle § 84 úst. listiny popisuje vládní nařízení předseda vlády nebo jeho náměstek a ministři pověřeni jeho provedením, nejméně však polovina ministrů a že této náležitosti, jakož i náležitostem předepsaným § 3 zák. č. 95/33 Sb. z. a n. bylo vyhověno. Dovolatel dále vytýká, že odvolací soud posoudil věc právně mylně, když uznal, že vládní nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., na-

byvší účinnosti od 30. dubna 1935 (§ 6), se vztahuje i na služební poměr stran, založený služební smlouvou ze dne 1. dubna 1934. Sporné strany jsou nesporně členy organizací, které uzavřely platovou úmluvu podle § 114 b) živn. řádu, schválenou nadřízeným zemským úřadem v B. dne 28. června 1929, jež obsahuje také ustanovení o platech zaměstnanců, odstupňovaných také podle délky doby zaměstnání a předběžného vzdělání. Nesporně jest dále, že strany uzavřely dne 31. května 1934 individuální smlouvu služební, podle níž dostávala žalobkyně nižší plat než by jí příslušel podle smlouvy kolektivní. V době uzavření služební smlouvy bylo stranám volno uzavřít odchylnou smlouvu jednotlivou, ježto § 114 b) živn. řádu ustanovuje výslovně, že kolektivní smlouva ujednána společenstvem a hromadou pomocnickou platí, pokud majitelé živnosti neujednali se svými pomocníky smlouvou nebo pracovním řádem nic odchylného (srovn. plen. rozhodnutí č. 5479 Sb. n. s.). Podle § 2 zák. č. 95/33 Sb. z. a n. pozbývají však účinnosti ustanovení zákonů, upravujících týž obor jako nařízení vydaná podle zmocňovacího zákona, pokud jsou od těchto nařízení odlišná. Předpis § 4 vlád. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. obsahuje skutečně ustanovení odlišné od § 114 b) živn. řádu, ježto podle něho nesmějí býti smlouvou jednotlivou mzdové nároky zaměstnancovy, plynoucí z ustanovení hromadných smluv pracovních anebo ze smírů, nálezů a rozhodnutí podle § 3 po dobu jejich platnosti zkráceny, leč že by k takovému zkrácení daly souhlas organizace zaměstnanecké, jež sjednaly hromadnou smlouvu pracovní nebo byly účastníky řízení podle § 3. Takovýto souhlas k jednotlivé smlouvě sporných stran dán nebyl. Předpis § 4 vl. nař. stanoví pak dále, že na místo odporujících tomu ustanovení jednotlivé smlouvy, která jsou z toho důvodu neplatná, nastupují příznivější ustanovení hromadné smlouvy pracovní nebo smíru, nálezu a rozhodnutí podle § 3. Podle toho ode dne účinnosti vlád. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. a po dobu jeho platnosti nemůže býti jednotlivou smlouvou ujednán nižší plat (mzda), než ve smlouvě hromadné. Jádrem tohoto sporu spočívá v tom, zda zásada, vyslovená v § 4 vl. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. vztahuje se také na služební poměry, založené platně již před jeho účinností, pokud za platnosti jeho ještě trvají a od které doby. Podle § 6 nabylo dotčené vlád. nařízení účinnosti dnem 30. dubna 1935. Žaloba byla podána za jeho účinnosti, avšak žalobní nárok byl opřen o služební poměr, který byl založen mezi žalobkyní a žalovanou firmou již dne 1. května 1934, tedy před účinností vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. Oba předchozí soudy řešíce právní otázku rozsahu časové působnosti dotčeného vládního nařízení dovodily z jeho doslovu a účelu, že byl jím zasažen i mzdový nárok žalobou uplatněný, třebaž vznikl ze služebního poměru založeného před dobou, kdy vládní nařízení se stalo účinným. Tomuto výkladu vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. by nebránilo ustanovení § 5 obec. zák. obč., že zákony nepůsobí nazpět a že nemají tudíž vliv na dřívější jednání a dříve nabytá práva, neboť ustanovení § 5 obec. zák. obč. nemá povahu zákona ústavního, nýbrž jest jen pravidlem, ze kterého nebyly vyloučeny výjimky, zejména z důvodů práva veřejného (Sb. n. s. civ. č. 13118). Než pokud zákon sám nemá výslovného ustanovení o zpětné účinnosti — a

dotčené vládní nařízení je nemá — jest řešiti v každém případě zvláště tuto otázku a dbáti při tom jednak základní zásady § 6 obč. zák. obec. o výkladu zákonů, jednak druhé základní zásady, vyplývající z ustanovení § 5 obec. zák. obč., že, pokud zákon nemá výslovného ustanovení o zpětné účinnosti, nedotýká se právních poměrů založených v době před jeho účinností a nemá vlivu na práva a povinnosti z těchto právních poměrů vyplývající, třebas v době jeho účinnosti ještě trvají. Zachování této zásady při výkladu zákonů vyvěrá z úvahy, že právě ustanovení § 5 obec. zák. obč. sleduje účel, aby nikdo nebyl zklamán v důvěře v platný právní řád, a že kdo zařídil v minulosti své jednání podle tehdy platného zákona, musí míti jistotu, že nastanou spolehlivě zákonné jeho účinky a že budou chráněna práva podle těchto předpisů nabytá (Sb. n. s. civ. č. 8410). Výklad vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., který mu daly nižší soudy, jest však již s touto základní zásadou v rozporu, protože právní jistotu porušuje. Avšak ani doslov vládního nařízení, ani jím sledovaný a již svrchu probraný účel jeho neopravňují k výkladu nižšími soudy mu danému. Ustanovení § 4 vládního nařízení obsahuje zákaz sjednávání jednotlivých smluv, zkracujících mzdové nároky zaměstnance ve srovnání s nároky příslušejícími mu podle hromadné smlouvy pracovní. Již z povahy zákazu plyne, že se týká něčeho, co v budoucnosti se nesmí státi, a lze tedy zákaz § 4 vládního nařízení podle jeho povahy vztahovati jen na to, že se nesmí v budoucnu sjednávat smlouvy jím nedovolené, nikoliv na to, že nesmí platiti ani jednotlivá smlouva, která již dříve upravila mzdové nároky zaměstnance nevýhodněji, takže se jeví zkrácením oproti nárokům podle hromadné smlouvy pracovní. To plyne zejména z doslovu druhé věty § 4 dotčeného vládního nařízení, — »že na místo odporujících tomu« — t. j. zákazu, vyslovenému v první řadě jen pro smlouvy sjednané za účinnosti vládního nařízení — ustanovení jednotlivé smlouvy, která jsou z tohoto důvodu — (totiž z důvodu zákazu v první větě vládního nařízení vysloveného) — neplatná, nastupují příznivější ustanovení hromadné smlouvy pracovní atd. podle § 3 dotčeného vládního nařízení; nevyjadřuje tedy druhá věta § 4 nic jiného, než sankci na porušení zákazu v první větě § 4 vládního nařízení vysloveného, tedy sankci na porušení zákazu sjednati nepřípustné smlouvy, avšak nenahraňuje obsah smlouvy dříve již dovolené a platně sjednané jiným obsahem. Tomuto výkladu § 4 vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. opírajícímu se o vlastní smysl slov ve vládním nařízení použitých, neodporuje ani výklad logický. I toto vládní nařízení, právě tak jako vládní nařízení č. 118/34 Sb. z. a n. o prodloužení platnosti hromadných smluv pracovních, sledovalo mimo všeobecnou ochranu proti hospodářským poruchám v hospodářském životě hlavně účel, aby bylo zabráněno snižování mezd smlouvami sjednanými s jednotlivými zaměstnanci (individuálními)). Nelze mu tedy podkládati úmysl zákonodárcův, který by vedl právě k opačnému účinku, totiž ke zvýšení mzdy již dříve dojednané podle platných zákonných předpisů, se kterou zaměstnavatel již pro svůj hospodářský podnik do budoucnosti počítal. Jest sice správné, poukazují-li předchozí soudy k tomu, že při odmítnutí zpětné účinnosti vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. nastane

jakási nerovnost mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, pokud jde o nároky mzdové, avšak nelze pochybovati ani o tom, že to jest jen přechodný stav, který se v budoucnu při vhodných k tomu pro obě strany příležitostech přizpůsobí právnímu stavu, vyvolanému vládním nařízením č. 89/35 Sb. z. a n. dobrovolně, aniž byla ztracena důvěra v platný právní řád a vyvolána hospodářská porucha v jednotlivém hospodářském podniku. Podle výkladu vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., který mu dává soud dovolací, jest opodstatněn dovolací důvod právní mylnosti žalovanou firmou uplatněný i neoprávněnost žalobního nároku. Žaloba musela býti proto zamítnuta.

### Čís. 15002.

**Pohledávku podle § 120 čís. 2 ex. ř. může věřitel uplatňovati přímo sporem proti vnucenému správci, aniž je odkázán na exekuční řízení rozvrhové podle § 122 ex. ř.**

**I vnucenému správci, žalovanému o plnění, jest uložiti plnění do 14 dnů pod exekucí.**

(Rozh. ze dne 28. února 1936, Rv I 2322/33.)

Prv ý s o u d vyhověl žalobě na zaplacení dlužné pojistné prémie, pokud byla podána na dlužníka, zamítl ji však, pokud směřovala proti vnucenému správci dlužníkůvých nemovitostí. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby i proti vnucenému správci. D ů v o d y: Exekuční řád sice nikde nepraví, že vnucený správce může býti žalován z právních jednání, jež byla uzavřena za vnucené správy, nebo dokonce před jejím uvalením, že však žalován býti může, podává se z právního postavení vnuceného správce. Dle ustanovení § 109 ex. ř. má učiniti vnucený správce opatření, jichž je třeba, aby nemovitosti mu odevzdané — totéž platí dle §§ 334 a 341 ex. ř. i o právech a podnicích — mohly býti ve smyslu hospodářském řádně a výhodně užívány. Zákon dává tu vnucenému správci postavení, které se svým obsahem hodně přibližuje k postavení vlastníka věci a vnucený správce je oprávněn ke všemu, co se správou obyčejně souvisí. Z toho plyne, že vnucený správce, pokud vnucená správa trvá, je zástupcem dlužníkovým ve všech věcech, jež se týkají majetku vnucenou správou stíženého a že je ke všem sporům, jež se týkají správy, nejen aktivně, nýbrž i pasivně výlučně legitimován.

Opačný náhled vedl by nezbytně k neudržitelnému výsledku, že by dlužník, jemuž se při povolení vnucené správy zapovídá, aby nakládal užitky věci vnucenou správou postižené (§ 99 ex. ř.), kdyby byl žalován, přece mohl nároky třetích osob na uspokojení z výtěžků vnucené správy uznati, a tak výtěžky těmi sám nakládati. V souzeném případě jde o zaplacení prémie na základě smlouvy pojišťovací, kterou uzavřel pro rok 1932 dlužník. Tuto prémii je vnucený správce, jemuž byly nemovitosti odevzdány dne 30. června a 1. července 1932, povinen zaplatiti dle § 120 čís. 2 ex. ř. přímo z výtěžku vnucené správy bez souhlasu